

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Tarikh kuatkuasa: 12 Ogos 2022

**GARIS PANDUAN KEPADA BANK DAN INSTITUSI KEWANGAN
GUIDELINES NO. SYAFI/G/01/2022**

PIAWAIAN SYARIAH TAWARRUQ

Isi Kandungan

1. PENGENALAN.....	3
2. DEFINISI	3
3. DEFINISI DAN KEHARUSAN <i>TAWARRUQ</i>	5
4. KEPERLUAN UMUM <i>TAWARRUQ</i>	6
5. PENYATUAN <i>TAWARRUQ</i> DENGAN KONTRAK SYARIAH YANG LAIN.....	9
6. PEMBUBARAN <i>TAWARRUQ</i>	9
7. PENAMATAN <i>TAWARRUQ</i>	10
LAMPIRAN 1: <i>TAWARRUQ</i>	11
LAMPIRAN 2: SUKUK MENGGUNAKAN ELEMEN <i>TAWARRUQ</i>	12

1. PENGENALAN

- 1.1 Garis panduan Piawaian Syariah: *Tawarruq* (“Garis panduan”) ini dikeluarkan di bawah bab 32 Brunei Darussalam Central Bank Order, 2010 dan terpakai untuk Bank dan Institusi Kewangan.
- 1.2 Garis panduan ini adalah bertujuan menjadi rujukan dalam mewujudkan amalan terbaik dalam menstruktur produk kewangan yang menggunakan *Tawarruq* serta menjaga kepentingan pengguna.
- 1.3 Bank dan Institusi Kewangan yang menawarkan produk dan perkhidmatan kewangan Islam hendaklah mematuhi dasar-dasar yang dinyatakan di dalam garis panduan ini.
- 1.4 Garis panduan ini hendaklah dibaca bersama Notis dan Garis panduan lain yang telah dikeluarkan oleh Pihak Berkuasa, iaitu:
  - 1.4.1 Notice on Application Process of Islamic Product [SYAFI/N/01/2022];
  - 1.4.2 Notice dan Guidelines on Syariah Governance Framework for Financial Institutions [IFAU/N/1/2018 dan IFAU/G/2/2018]; dan
  - 1.4.3 Notice dan Guidelines on Internal Syariah Audit Framework for Financial Institutions [IFAU/N/2/2018 dan IFAU/G/3/2018].
- 1.5 Garis panduan ini adalah tidak terhad dan boleh dikemaskini dari masa ke masa mengikut kesesuaian yang difikirkan oleh Pihak Berkuasa.
- 1.6 Mana-mana isu baru yang tidak terkandung dalam garis panduan ini hendaklah dirujuk kepada Hukum *Syara’*.
- 1.7 Jika terdapat sebarang ketidakselarasan antara Piawaian Syariah Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris, maka Piawaian Syariah Bahasa Melayu adalah terpakai.
- 1.8 Garis panduan ini berkuatkuasa pada 14 Muharram 1444/ 12 Ogos 2022.

2. DEFINISI

- 2.1 Bagi tujuan garis panduan ini:
  - 2.1.1 “Badan Penasihat Syariah” bermaksud badan yang ditubuhkan di bawah keperluan:
    - (a) bab 8(2)(g) Perintah Perbankan Islam, 2008;
    - (b) bab 10(1)(e) Perintah Takaful, 2008;
    - (c) bab 23(2) Perintah Pasaran Sekuriti, 2013;

- (d) bab 14 Akta Perbadanan Tabung Amanah Islam Brunei (Penggag 163); dan
  - (e) bab 6(2)(g) Akta Syarikat Pembiayaan (Penggag 89);
- 2.1.2 “Bank” mempunyai makna yang sama di bawah bab 2 Brunei Darussalam Central Bank Order, 2010;
  - 2.1.3 “*Hiwalah al-dayn*” bermaksud pemindahan hutang daripada penghutang asal kepada pihak ketiga yang menyebabkan penghutang asal bebas daripada hutang dan liabiliti;
  - 2.1.4 “Hukum Syara” mempunyai makna yang sama di bawah bab 2 Perintah Lembaga Penyeliaan Kewangan Syariah, 2006;
  - 2.1.5 “*Ibra*” bermaksud pelupusan hutang tertentu;
  - 2.1.6 “*Ijab*” bermaksud ucapan tawaran;
  - 2.1.7 “Institusi kewangan” mempunyai makna yang sama di bawah bab 2 Brunei Darussalam Central Bank Order, 2010 termasuk Perbadanan Tabung Amanah Islam Brunei yang ditubuhkan di bawah Akta Perbadanan Tabung Amanah Islam Brunei (Penggag 163);
  - 2.1.8 “*Khiyar al ‘ayb*” bermaksud pilihan disebabkan kecacatan; iaitu pilihan untuk membubarkan atau meneruskan kontrak setelah mendapati kecacatan pada aset yang dibeli;
  - 2.1.9 “*Majlis al- ‘aqd*” bermaksud tempat sesi kontrak dijalankan;
  - 2.1.10 “*Muqaassah*” bermaksud penyelesaian hutang piutang sesama sendiri antara pihak yang berkontrak;
  - 2.1.11 “*Murabahah*” bermaksud kontrak jual beli aset yang dipersetujui dan kos pembelian serta keuntungan dimaklumkan dengan jelas atau dinyatakan kepada pembeli;
  - 2.1.12 “*Musawamah*” bermaksud tawar-menawar iaitu kontrak jualan tanpa mendedahkan kos aset dan kadar keuntungan kepada pembeli;
  - 2.1.13 “*Muwakkil*” bermaksud pihak yang mewakilkan;
  - 2.1.14 “Pihak Berkuasa” Brunei Darussalam Central Bank yang ditubuhkan di bawah bab 3(1) dari Brunei Darussalam Central Bank Order, 2010;

- 2.1.15 “*Qabd haqiqi*” bermaksud pemilikan fizikal;
- 2.1.16 “*Qabd hukmi*” bermaksud pemilikan aset secara dokumen;
- 2.1.17 “*Qabul*” bermaksud ucapan penerimaan;
- 2.1.18 “*Special Purpose Vehicle*” bermaksud sebuah entiti yang ditubuhkan oleh *obligor* dan mempunyai status perundangan sendiri serta mempunyai aset dan liabiliti yang tersendiri. “SPV” adalah digunakan di dalam garis panduan ini;
- 2.1.19 “*Sukuk*” bermaksud sijil yang menunjukkan pemilikan atau pelaburan ke atas aset yang patuh *Syara*’;
- 2.1.20 “*Wa`d*” bermaksud janji atau komitmen yang diberikan oleh satu pihak kepada satu pihak lain untuk menjalankan tugas-tugas tertentu pada masa hadapan;
- 2.1.21 “*Wakalah*” bermaksud kontrak agensi di mana satu pihak, *Muwakkil* akan melantik pihak yang lain sebagai *Wakeel* dalam melaksanakan sesuatu transaksi bagi pihaknya. Kontrak tersebut boleh dilaksanakan dengan upah atau tanpa upah; dan
- 2.1.22 “*Wakeel*” bermaksud seseorang yang menjalankan urusan perniagaan bagi pihak lain, sama ada dengan upah ataupun tanpa upah.

3. DEFINISI DAN KEHARUSAN *TAWARRUQ*

Definisi *Tawarruq*

- 3.1 *Tawarruq* merujuk kepada proses pembelian sesuatu aset dengan harga secara tangguh dan menjualnya kepada pihak ketiga dengan harga tunai dan lani untuk mendapatkan wang.
- 3.2 Rajah aliran bagi *Tawarruq* adalah sebagaimana di **Lampiran 1**.

Ciri-ciri *Tawarruq*

- 3.3 Setiap kontrak jual beli dalam *Tawarruq* bersifat mengikat dan ia tidak boleh ditamatkan secara unilateral oleh mana-mana pihak berkontrak.
- 3.4 Sifat asasi sedia ada bagi setiap kontrak jual beli dalam *Tawarruq* ialah pemindahan hak milik aset daripada penjual kepada pembeli dengan suatu imbalan (bayaran).
- 3.5 Kontrak jual beli dalam *Tawarruq* boleh dilaksanakan dalam bentuk *Musawamah* ataupun *Murabahah*.
- 3.6 Rajah aliran bagi *Sukuk* menggunakan konsep *Tawarruq* adalah sebagaimana di **Lampiran 2**.

Keharusan *Tawarruq*

3.7 Keharusan *Tawarruq* adalah berdasarkan Al-Qur'an and Hadith.

3.8 Al-Qur'an

Ayat berikut menunjukkan keharusan kontrak jual beli secara umum termasuklah *Tawarruq*.

وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا

"[Padahal] Allah telah menghalalkan jual beli dan mengharamkan riba" [Surah al-Baqarah:275]

3.9 Hadith

قَالَ سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ يَقُولُ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
" إِنَّمَا الْبَيْعُ عَنْ تَرَاضٍ "

Saya mendengar Abu Sa'eed Al-Khudri berkata: "Nabi Muhammad *Shallallahu 'alaihi wasallam* berkata: 'Jual beli hanya dapat dilaksanakan apabila mendapat persetujuan dua pihak.'" [Sunan Ibn Majah: 2269]

Di dalam kaedah Fiqh juga menyebutkan keharusan *Tawarruq* antara lain seperti berikut:

الأَصْلُ فِي الْأَشْيَاءِ الْإِبَاحَةُ حَتَّى يَدُلُّ الدَّلِيلُ عَلَى التَّحْرِيمِ

"Asal pada sesuatu perkara adalah harus sehinggalah adanya bukti yang menunjukkan kepada keharaman [perkara tersebut]"

4. KEPERLUAN UMUM *TAWARRUQ*

Pihak-pihak yang berkontrak

- 4.1 Pihak-pihak berkontrak bagi setiap kontrak jual beli dalam *Tawarruq* hendaklah terdiri daripada penjual dan pembeli.
- 4.2 Penjual bagi kontrak jual beli pertamaitidak dibenarkan menjadi pembeli bagi kontrak jual beli yang kedua dalam transaksi *Tawarruq* yang sama.
- 4.3 Pihak-pihak berkontrak di dalam setiap kontrak jual beli menggunakan *Tawarruq* boleh melaksanakan kontrak jual beli melalui *Wakeel*.
- 4.4 Mana-mana pihak yang berkontrak termasuk badan korporat, syarikat, badan berkanun atau persatuan, hendaklah mempunyai kompetensi dalam memeterai setiap kontrak menurut Hukum *Syara'* dan undang-undang Negara Brunei Darussalam.

Ijab dan Qabul

- 4.5 *Ijab* dan *Qabul* boleh dinyatakan melalui percakapan, tulisan (dokumentasi) atau mana-mana kaedah lain yang boleh menyatakan sebuah kontrak.
- 4.6 *Ijab* dan *Qabul* hendaklah dilaksanakan mengikut urutan berikut:
  - 4.6.1 Penjual atau *Wakeel* menjual aset kepada pembeli dengan memeterai kontrak jual beli; dan
  - 4.6.2 Pembeli atau *Wakeel* bagi kontrak jual beli pertama memeterai kontrak jual beli yang lain untuk menjual aset yang sama kepada pihak ketiga.

Aset

- 4.7 Aset yang boleh digunapakai sebagai subjek *Tawarruq* hendaklah merupakan aset ketara (*tangible asset*) atau aset tidak ketara (*intangible asset*) iaitu:
  - 4.7.1 Sesuatu yang bernilai, boleh dikenalpasti dan boleh diserahkan; dan
  - 4.7.2 Sudah sedia wujud dan dimiliki oleh penjual bagi setiap kontrak ketika kontrak jual beli berlangsung.
- 4.8 Aset yang dinyatakan di perenggan 4.7 di atas hendaklah disahkan dan dibenarkan oleh Badan Penasihat Syariah.
- 4.9 Aset-aset berikut tidak boleh didagangkan dalam *Tawarruq*:
  - 4.9.1 Emas, perak dan matawang serta barang-barang *ribawi*;
  - 4.9.2 Aset yang akan dibina atau aset dalam pembinaan; dan
  - 4.9.3 Aset yang bersifat hutang.
- 4.10 Pemandahan hak milik aset daripada penjual kepada pembeli hendaklah pemandahan hak milik yang tidak bercanggah dengan Hukum *Syara'*.
- 4.11 Di dalam situasi aset tidak wujud di dalam *Majlis al-'aqd*, maka penjual hendaklah menyatakan keterangan atau huraian yang terperinci berkaitan dengan aset tersebut kepada pembeli.
- 4.12 Pemandahan hak milik aset daripada penjual kepada pembeli berkuat kuasa apabila penjual dan pembeli selesai memeterai kontrak jual beli.
- 4.13 Pembeli hendaklah menerima penyerahan aset dengan sahnya sebelum dijual semula kepada pihak ketiga.
- 4.14 Penerimaan aset hendaklah di dalam bentuk *Qabd Haqiqi* atau *Qabd Hukmi*.

- 4.15 Penjual hendaklah bertanggungjawab terhadap aset bagi sebarang kecacatan atau kerosakan sebelum pembeli menerima aset tersebut.
- 4.16 Pembeli tidak berhak untuk melaksanakan *Khiyar al-'ayb* jika mendapati dan mempersetujui mana-mana kecacatan yang ada pada aset semasa memeterai kontrak jual beli dalam *Tawarruq*.
- 4.17 Pembeli boleh melaksanakan *Khiyar al'ayb* jika sekiranya pembeli menyedari aset tersebut terdapat kerosakan atau kecacatan sebelum memeterai kontrak jual beli dalam *Tawarruq*.
- 4.18 Pembeli yang melaksanakan *Khiyar al-'ayb* boleh membatalkan atau meneruskan kontrak jual beli dengan terma-terma kontrak yang sedia ada atau dengan terma-terma baru selama mana dipersetujui oleh kedua-dua pihak yang berkontrak.
- 4.19 Merujuk perenggan 4.15 di atas, pihak-pihak berkontrak boleh saling bersetuju bahawa penjual tidak bertanggungjawab ke atas sebarang kerosakan yang terdapat pada aset sebelum memeterai kontrak jual beli.
- 4.20 Tempoh untuk melaksanakan *Khiyar al-'ayb* hendaklah mengikut persetujuan di antara pembeli dan penjual.
- 4.21 Aset yang menjadi subjek kepada suatu *Tawarruq* tidak boleh digunapakai untuk menjadi subjek bagi kontrak *Tawarruq* yang lain dalam satu masa.

Harga

- 4.22 Harga bagi setiap kontrak jual beli dalam *Tawarruq* hendaklah ditentukan dan dipersetujui oleh pihak-pihak yang berkontrak semasa setiap kontrak jual beli itu dimeterai.
- 4.23 Jika kontrak jual beli dalam *Tawarruq* dilaksanakan berdasarkan kontrak *Murabahah*, keperluan-keperluan berkaitan dengan harga dalam kontrak *Murabahah* hendaklah dipatuhi termasuklah pendedahan harga kos dan keuntungan.
- 4.24 Harga bagi setiap kontrak jual beli di dalam *Tawarruq* boleh dibayar pada bila-bila masa selepas memeterai kontrak berdasarkan terma yang dipersetujui di antara pihak-pihak yang berkontrak.

Keperluan *Tawarruq* yang lain

- 4.25 Setiap kontrak jual beli dalam *Tawarruq* hendaklah memenuhi syarat yang diperlukan bagi memastikan kesahihan jual beli berdasarkan Syariah.
- 4.26 Semua kontrak jual beli dalam *Tawarruq* hendaklah dimeterai secara berasingan dan tersendiri menurut urutan.
- 4.27 Pilihan untuk pembeli sama ada menerima penyerahan aset atau sebaliknya hendaklah dinyatakan secara jelas di dalam kontrak. Pilihan tersebut hendaklah dinyatakan di dalam kontrak jual-beli.

- 4.28 Kontrak jual beli dalam *Tawarruq* tidak boleh mengandungi sebarang terma dan syarat yang menghalang pembeli daripada menerima penyerahan aset atau mewujudkan obligasi kepada pembeli untuk menjual semula aset.

5. PENYATUAN *TAWARRUQ* DENGAN KONTRAK SYARIAH YANG LAIN

Penyatuan kontrak *Wakalah* dalam *Tawarruq*

- 5.1 Mana-mana pihak yang berkontrak di dalam *Tawarruq* boleh melantik *Wakeel* bagi memenuhi pelaksanaan kontrak bagi pihaknya.
- 5.2 Pemeteraian kontrak *Wakalah* hendaklah dilaksanakan secara berasingan daripada kontrak jual beli dalam *Tawarruq*.
- 5.3 Kontrak *Wakalah* dalam *Tawarruq* hendaklah tidak menghalang *Muwakkil* atau *Wakeel* pembeli daripada penerimaan aset.
- 5.4 Pemilikan ke atas aset hendaklah berpindah daripada penjual kepada pembeli walaupun kontrak jual beli dalam *Tawarruq* dilaksanakan melalui *Wakeel* bagi pihak penjual atau pembeli.
- 5.5 Peranan dan tanggungjawab *Wakeel* hendaklah dinyatakan secara jelas di dalam kontrak *Wakalah*.
- 5.6 *Wakeel* tidak akan bertanggungjawab ke atas sebarang kerugian melainkan di dalam kes salah laku, kecuaiian atau pelanggaran terma-terma tentu dalam kontrak *Wakalah*.
- 5.7 Nama *Muwakkil* boleh dinyatakan di dalam dokumentasi jual beli dalam *Tawarruq* di antara *Muwakkil* dan pihak ketiga.

Penyatuan *Wa`d* dalam *Tawarruq*

- 5.8 Di dalam *Tawarruq*, pembeli boleh memberikan *Wa`d* untuk membeli aset daripada penjual setelah penjual memperolehnya daripada pihak ketiga.
- 5.9 *Tawarruq* tidak boleh mengandungi sebarang syarat yang menghendaki pembeli untuk berjanji agar aset tersebut akan dijual kepada pihak ketiga.
- 5.10 *Tawarruq* tidak boleh mengandungi sebarang syarat yang menghendaki pembeli untuk berjanji agar aset tersebut akan dijual kepada penjual asalnya.

6. PEMBUBARAN *TAWARRUQ*

- 6.1 Kontrak jual beli dalam *Tawarruq* boleh dibubarkan dalam keadaan-keadaan berikut:
- 6.1.1 Pembeli melaksanakan *Khiyar al-'ayb* dan memilih untuk membubarkan kontrak jual beli dalam *Tawarruq*;

- 6.1.2 Mana-mana pihak yang berkontrak bersetuju dengan pilihan untuk membatalkan kontrak jual beli dalam tempoh masa yang dipersetujui;
  - 6.1.3 Mana-mana pihak yang berkontrak memilih untuk membatalkan kontrak jual beli disebabkan pelanggaran syarat-syarat yang ditetapkan; atau
  - 6.1.4 Kedua-dua pihak berkontrak saling bersetuju untuk membatalkan kontrak jual beli.
- 6.2 Dalam situasi aset belum dijual kepada pihak ketiga semasa pembubaran mana-mana kontrak jual beli dalam *Tawarruq*, aset tersebut hendaklah dikembalikan kepada penjual yang berkenaan dan harga yang telah dibayar perlu dipulangkan kepada pembeli yang berkenaan.
- 6.3 Merujuk perenggan 6.1 di atas, pembubaran kontrak jual beli hendaklah berkuatkuasa dengan syarat aset boleh dipulangkan kepada penjual. Jika sebaliknya, maka penjual berhak ke atas nilai aset tersebut.

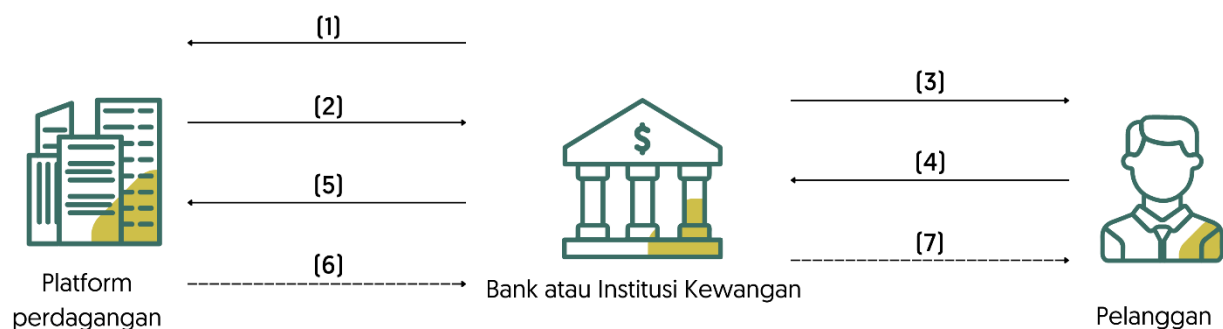
7. PENAMATAN *TAWARRUQ*

- 7.1 Kontrak jual beli dalam *Tawarruq* akan tamat apabila kewajipan pihak- pihak berkontrak dipenuhi iaitu dalam keadaan-keadaan berikut:
  - 7.1.1 Pembayaran penuh harga jualan;
  - 7.1.2 *Muqaassah* bagi kewajipan hutang antara pihak-pihak yang berkontrak;
  - 7.1.3 Pemindahan kewajipan pembayaran harga jualan melalui *Hiwalah al-dayn* kepada pihak ketiga; dan
  - 7.1.4 Pelepasan hak untuk menerima baki atau tunggakan harga jualan melalui *ibra'* oleh penjual.
- 7.2 Setelah penyempurnaan *Tawarruq*, penjual dan pembeli bebas daripada tanggungjawab terhadap kontrak tersebut kecuali terma dan syarat yang mengikat penjual dan pembeli untuk dipatuhi seperti klausa kerahsiaan.

PENGARAH URUSAN BRUNEI DARUSSALAM CENTRAL BANK

Tarikh dikeluarkan: 14 Muharram 1444/ 12 Ogos 202

LAMPIRAN 1: TAWARRUQ

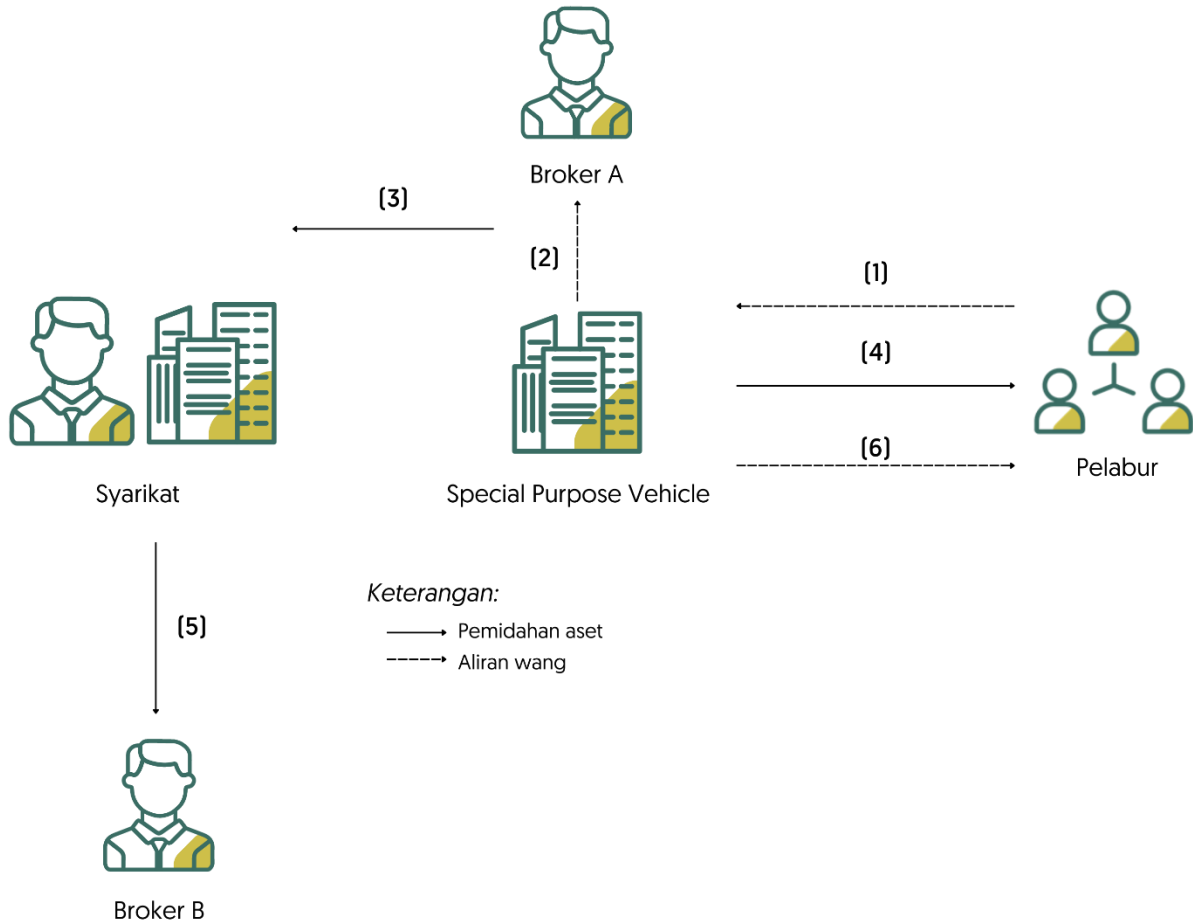
Keterangan:

- Pemindahan aset
- - - -> Aliran wang

Langkah	Keterangan
1	Bank atau Institusi kewangan membeli komoditi dari platform perdagangan dengan harga tunai.
2	Pemindahan pemilikan komoditi kepada Bank atau Institusi Kewangan.
3	Bank atau Institusi Kewangan melaksanakan kontrak untuk menjual komoditi kepada pembeli dengan harga asal dan keuntungan secara tangguh dan diikuti dengan penyerahan aset yang dijual.
4	Setelah menerima aset, pelanggan boleh melantik Bank atau Institusi Kewangan menjadi <i>Wakeel</i> untuk menjual komoditi ke pasaran bagi mendapatkan wang tunai dengan kontrak <i>Wakalah</i> .
5	Bank atau Institusi kewangan sebagai <i>Wakeel</i> menjual komoditi di platform perdagangan.
6	Bank atau Institusi kewangan menerima hasil daripada jualan komoditi.
7	Pelanggan menerima wang tunai.

LAMPIRAN 2: SUKUK MENGGUNAKAN KONSEP *TAWARRUQ*

Langkah	Keterangan
1	Syarikat yang memerlukan dana akan menubuhkan <i>Special Purpose Vehicle</i> (SPV).
2	Pelabur memberikan wang kepada SPV dan melantik SPV sebagai <i>Wakeel</i> untuk membeli komoditi bagi pihak pelabur dengan memeterai kontrak <i>Wakalah</i> .
3	SPV membeli komoditi daripada broker A secara tunai dengan harga asal dan menerima komoditi.
4	SPV menjual komoditi kepada syarikat dengan harga asal dan keuntungan secara tangguh.
5	SPV menerbitkan Sukuk kepada pelabur.

6	Syarikat menjual komoditi kepada broker B dengan harga jualan secara tunai untuk mendapatkan wang tunai.
7	Bayaran secara tangguh dengan keuntungan diterima oleh SPV daripada syarikat akan dibahagikan kepada pelabur secara berkala.